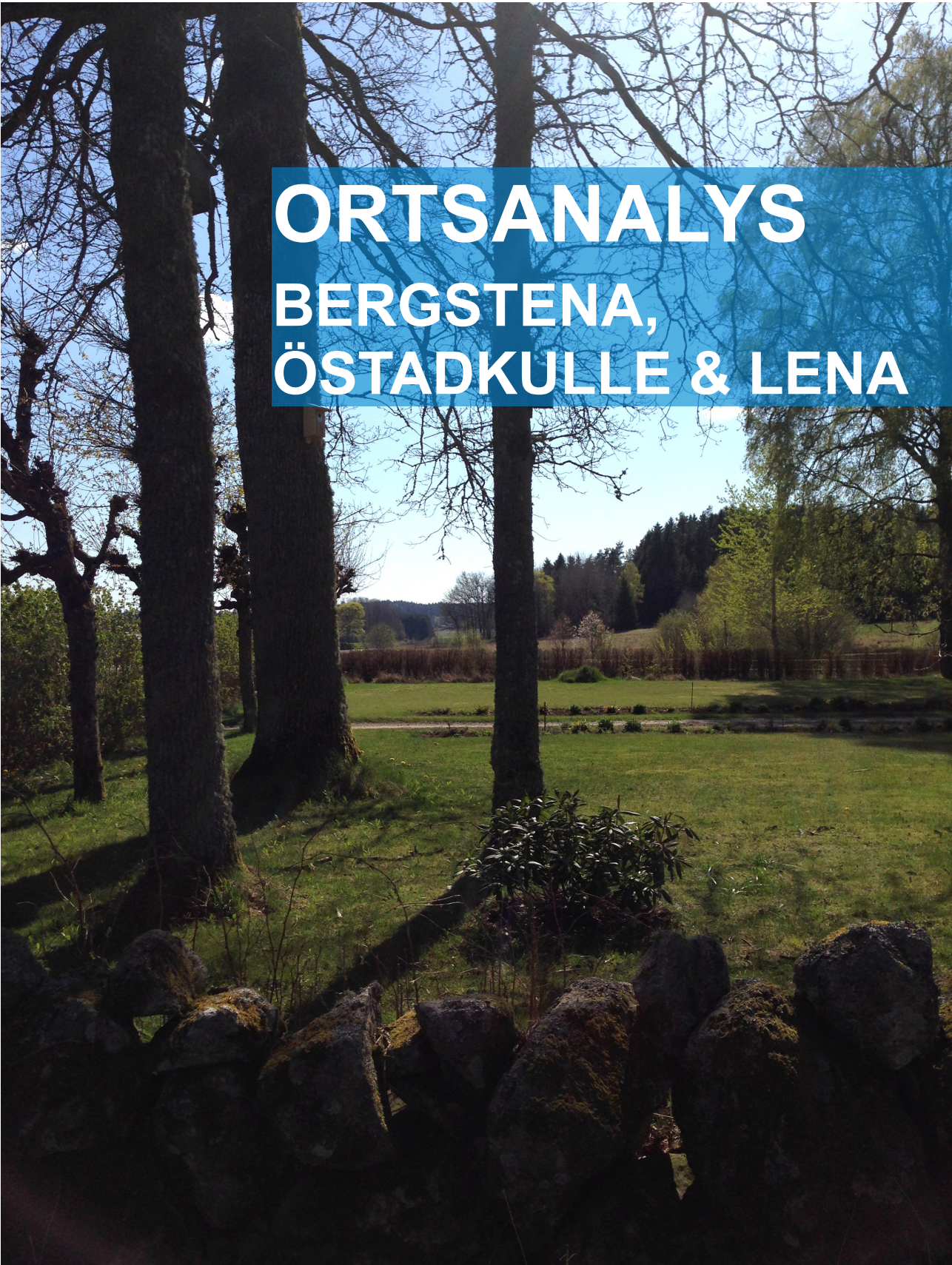

ORTSANALYS BERGSTENA, ÖSTADKULLE & LENA

Ortsanalys?

En ortsanalys är en typ av nulägesbeskrivning av en ort, plats eller samhälle som grundas på en norsk metod kallad "stedsanalys". Ortsanalyser beskriver och lyfter fram ortens karaktär och visar vilka styrkor och svagheter som finns. Analysen beskriver ortens form som ett resultat av en historisk process och ger en förståelse för de utvecklingsmöjligheter.

I de ortsanalyser som kommunen tagit fram kommer de olika orternas förutsättningar, livsmiljöer, karaktärer och kommunens utvecklingstankar inför framtiden beskrivas. Analyserna kommer ligga till grund för kommunens fortsatta planeringsarbete.

De viktigaste bidragen till denna ortsanalys kommer från Ortsborna själva, som bidragit med sin kunskap och mycket inspiration vid ett dialogmöte i Lena skola den 10 mars 2011. Vi på Bygg- och miljöenheten anser att den viktigaste information vi kan få om en ort kommer från de personer som bor där.

Ett stort tack till Bengt Wadbring och alla andra som engagerat sig på möten och i arbetet med ortsanalysen!

Ortsanalysen är framtagen av Anna Svensson, Fysisk planerare och Sabina Talavanic, Stadsarkitekt på Vårgårda kommun, under juli - oktober 2013.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Syfte.....	4
1.2 Avgränsning	4
1.3 Vision	5
1.4 Gällande översiktsplan	5
1.5 Läge i kommunen	6
2. Bergstena, Östadkulle och Lena	7
2.1 Historia.....	7
2.2 Landskap och natur	8
2.3 Fornlämningar	10
2.4 Landskap	11
2.5 Befolkning	12
2.5.1 Att bo på landet	12
2.5.2 Boende.....	13
2.6 Trafik	14
2.7 Funktioner.....	15
2.7.1 Förenings- och friluftsliv.....	15
2.7.2 Funktioner och föreningsliv.....	16
3 Framtiden.....	17
3.1 Framtiden Bergstena.....	19
3.2 Framtiden Östadkulle.....	20

1. Inledning

Ortsanalyser är ett redskap som grundas i den norska modellen stedsanalys och det finns olika sätt att göra dem. Vårgårda kommun har valt att använda av en analys- och syntesmetod. Detta innebär att helheten delas in i beståndsdelar vilka analyseras separat. När de olika delarna sammanförs uppstår syntesen och relationerna mellan det fysiska rummet – den mänskliga livsmiljön och omgivningen, i detta fallet landsbygden. Ortsanalyserna över kommunen skall användas som underlag till den kommande översiktsplanen.

Underlaget till analysen grundas framförallt på dialogmötet med invånarna i Fly, Lena, Östadkulle och Bergstena som hölls den 10 mars 2011 i Lena skola och det möte som hölls den 10 juni 2013 i Lena församlingshem. Inte enbart dessa småorter har besökts i arbetet med Ortsanalyserna utan även de andra i kommunen, och materialet kommer att användas i kommunens framtida planeringsarbete. Syftet med dialogmötena har inte bara varit för att kommunen ska informera medborgarna om vad som kommer att hända i deras närmiljö utan även för att involvera och föra en dialog med dem vilket resulterar i ett ökat inflytande i planeringsprocesserna.

Efter de dialogmöten som har hållits i områdena har materialet sammanställts och kompletterats med kartmaterial, information från föreningar och annan kunskap om området. För att säkerställa materialet skickades sedan Ortsanalyserna ut till berörda byalag och hembygdsföreningar och efter inkomna synpunkter reviderades Ortsanalyserna till ett färdigt material.

1.1 Syfte

Syftet med Ortsanalysen över Bergstena, Östadkulle och Lena är främst att användas som planeringsunderlag men också att att kommunen ska ha en öppen och välkomnande dialog med invånarna som stärker känslan av att möjlighet att påverka det som händer i närmiljön. Därmed ökar kommunens invånares engagemang i kommunens planläggning och en levande landsbygd upprätthålls.

1.2 Avgränsning

Den fysiska avgränsningen för Ortsanalysen är den äldre sockenindelningen som Bergstena, Östadkulle och Lena tillhör.

Ortsanalyser har också tagits fram över följande småorter och områden:

☐ Algutstorp	☐ Asklanda, Ornunga
☐ Närunga, Skogsbygden	☐ Siene, Horla, Hol
☐ Lagmansholm, Fullestad	☐ Södra Härene, Rensvist
☐ Landa, Kvinnestad	

Kommunens Ortsanalyser är sammanställda av Bygg- och Miljöenheten i Vårgårda kommun. Samtliga bilder kommer från kommunens arkiv, om inte annat anges.

1.3 Vision

I januari 2010 tog ledande politiker och tjänstemän fram en vision för Vårgårda kommun.

Den goda kommunen med 12 500 invånare 2018.

Kommunens visionsdokumentet lyfter fram fyra målområden som bedöms som särskilt viktiga för måluppfyllelsen och dessa är:

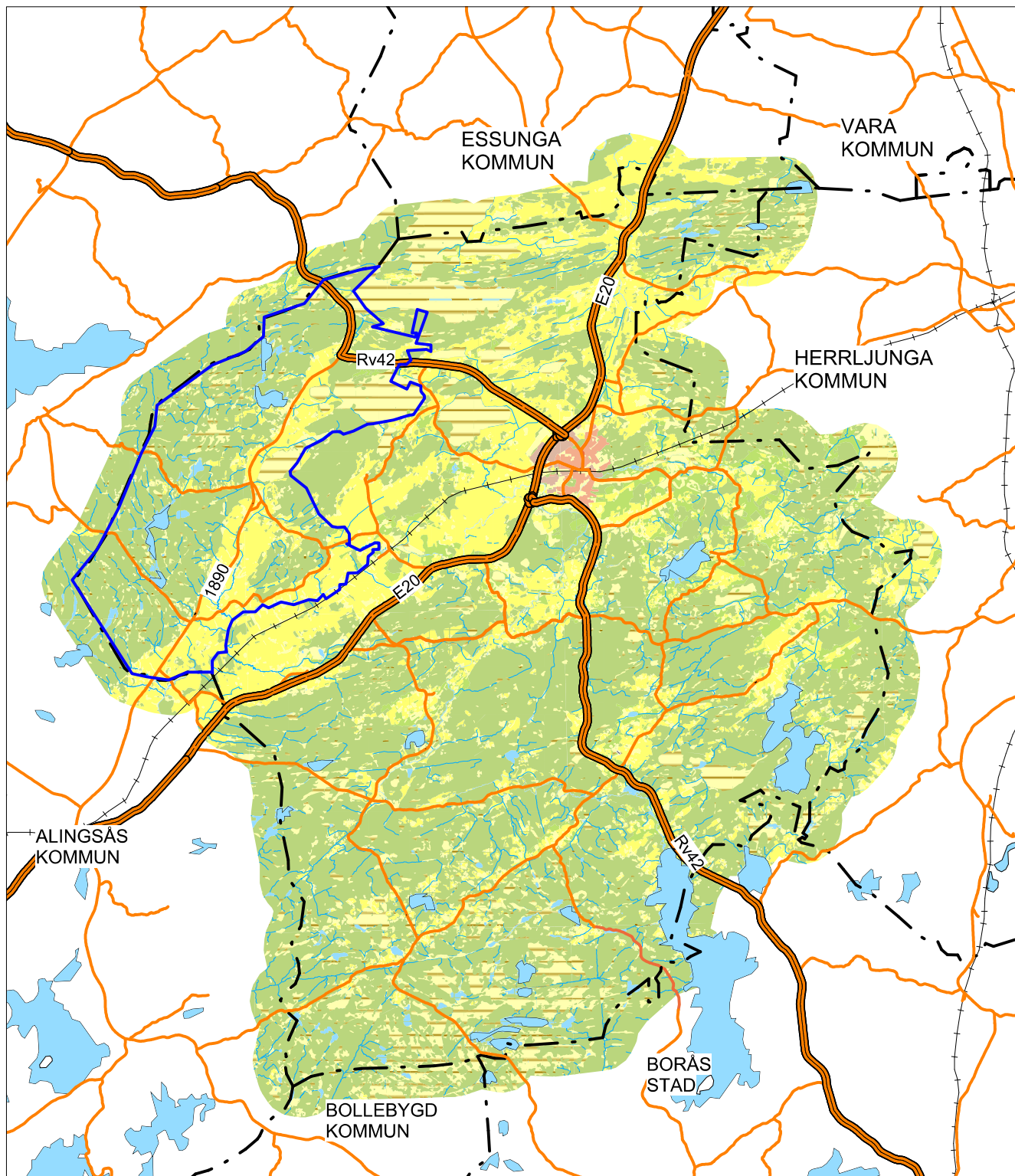
- Boende
- Miljö
- Skola
- Näringsliv

Det mål som satts upp för boende innebär 1500 nya kommuninvånare och att cirka 700 attraktiva lägenheter/bostäder skall tillkomma i kommunen vid eller innan 2018.

1.4 Gällande översiktsplan

Av kommunens översiktsplan framgår följande:

- det finns en dominerande tätort och levande landsbygd, båda ska bibehållas och stärkas.
- kommunen ska verka för att bevara större orörda naturområden i söder samt sammanhängande jordbruksmarker i norra delen av kommunen.
- ny bebyggelse bör i första hand tillkomma där befintlig infrastruktur och etablerade sociala strukturer kan nyttjas.
- i kommunen ska det finnas attraktiva lägen med befintlig bebyggelse för strandnära boende på flera platser i kommunen.
- befintlig fritidsbebyggelse bör utvecklas och det ska finnas möjlighet att omvandla dessa till permanentboenden.

GRÄNSER

- · — · — Kommungräns
- Bergstena, Östadkulle, Lena

VÄGAR, lagskyddade

- E20, Rv42
- + + + Järnväg

VÄGAR, övriga

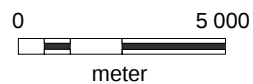
- Länsväg

Ortsanalys

Vårgårda kommun

Bergstena, Östadkulle, Lena

1.5 Läge i kommunen

2. Bergstena, Östadkulle och Lena

Denna ortsanalys täcker ett relativt stort område i kommunen, Bergstena i norr och Lena söderut med Östadkulle mellan dem. Samhällena tillhörde dessutom två olika socknar. Samhällena ligger längs väg 1890. Landskapet består av åkermark omgärdad av skog och vid Bergstena mossar. Närheten till Tåsjön för Bergstenaborna och Lången för Lena- och Östadkulleborna utgör områden för friluftslivet eller rekreation och området är mycket vackert.

Bergstena ligger en dryg mil väster om Vårgårda centralort och Lena drygt en halv mil söder om Bergstena. I Östadkulle tätort bor cirka 250 personer. Östadkulle växer i maklig takt och här finns

kommunens högsta huspriser. Detta kan ha att göra med närheten till Alingsås där huspriserna är mycket högre. I Östadkulle finns bygdens lanthandel, hembygdsförening, ridskola och fotbollsplaner. I Lena ligger F-6 skolan med tillhörande sporthall. En halv mil söder om Lena ligger Fly som till viss del också tas upp i denna ortsanalys.

2.1 Historia

Grunden för kommunsystemet lades i Sverige 1862 och trädde i kraft 1 januari 1863 genom de kommunalförordningar som då gjordes. Riket indelades i cirka 2400 kommuner vilka fick självstyre. 1866 blev förordningen lag och systemet baserades på de gamla sockenindelningarna. Detta innebar att sockens ansvar för de kyrkliga frågorna övergick till församlingarna och de borgerliga frågorna övergick till landskommunerna. Denna lag förblev ända till kommunreformen gjordes 1952 då Bergstena, Östadkulle och Lena uppgick i Vårgårda landskommun vilken 1971 ombildades till Vårgårda kommun.

Lena och Bergstena har medeltida ursprung, vilket också går att konstatera från kyrkoruinen i Bergstena som dateras till 1100- eller 1200talet. Kyrkan fanns fram till mitten av 1800talet men som i samband med att den nya kyrkan i Lena uppfördes såldes och slutade sina dagar som grund till kapten Mentzers ladugård.

Lena och Bergstena socken ingick i Kullings härad och de indelta soldaterna tillhörde Västgöta-Dals regemente¹, Kullings kompani.

¹ Västgöta-Dals regemente var ett av de ursprungliga 20 svenska infanteriregementen som nämns i 1634 års regeringsform.

Ortsnamnet Bergstena skrevs 1463 *Berstena* och antas komma från kyrkbyn. Förleden innehåller *berg*. Efterleden innehåller *sten* eller *stene* vilket har betydelsen 'större samling av stenar'. Denna betydelse kan syfta till stensättningen som finns vid byn.

I Bergstena finns det likt många andra ställen i kommunen många fornlämningar bland annat i form av gravhögar och stensättningar, flera fynd av flinta och stenyxor och ett silverspänne som daterats till vikingatiden vilket 1971 påträffades på Skattegården. Bergstena församling var fram till 1962 en annexförsamling i pastoratet Lena, Bergstena och Fullestad som från omkring 1500 till 1882 även omfattade Långareds församling. Församlingen uppgick 1992 i Lena-Bergstena församling och från 2002 i Lena församling.

I en originalkund från år 1277 nämns Lena norr om Alingsås och söder om Kolbäck som Leena sookn och det har också omnämnts i skrifter från 1400talet som 'i Lenom' vilket betyder 'i Lena'. Lena i Vårgårda ska inte misstas för Kungslena vilket ligger i Tidaholm. Lena hed är rik av bautastenar och gravhögar och lokal folklöre menar att de har rests till minne av ett slag mellan svenskar och danskar.

2.2 Landskap och natur

Väster om Östadkulle och Bergstena ligger ett stort skogsområde som är högt beläget, mellan 100 och 190 m.ö.h. vilket gör att landskapet får en dramatisk karaktär. Landskapet består av skogklädda berg med sprickdalar som antingen är vattenfyllda eller våtmarker. Berget går ibland i dagen men har oftast ett tunt moräntäcke. Sjöarna Lången och

Tåsjön ligger i ett par större sprickdalar som har en nord-sydlig huvudriktning. Berget är veckat och dalarna bågformade. Mot öster finns en tydlig brant med inslag av höglänt odlingsmark med i huvudsak betesmarker. Vida utblickar över odlingslandskap och skogar går att få österut. Väster om Östadkulle ligger ett högt beläget skogsområde mellan

100 - 190 meter över havet. Här finns homogen barrskog, till största delen gran som används till produktion. Även odlingsmarken kring Östadkulle är höglänt och det finns betesmarker.

Längs väg 1980 finns ett småskaligt odlingslandskap. På höjderna dominerar homogena barrskogar med till största delen gran i produktionsskog. På många platser i östsluttningen växer lövskog. Området är rikt på mindre våtmarker i dalarna men innehåller även högre belägna, främst tallskogsbevuxna, mossar. Förutom Lången och Tåsjön finns några mindre sjöar.

Varemossen ligger strax nordöst om Östadkulle och den är något mindre än Store mosse (Fullestad församling) och Holamossen (Kullings-Skövde församling) men ändå ganska stor. Lången tilldrar sig förmodligen mer besök än vad mossen gör men våtmarkerna i kommunen är mycket värdefulla och nationellt minskar dess utbredning på grund av torvuttag. Alla mossar har en gång varit sjöar men har vuxit igen. Många arter av både flora och fauna lever i mossarna och eftersom de inte har någon kontakt med grundvattnet utan den det vatten som tillförs mossen kommer från nederbörd som sedan portioneras ut i bäckar och vattendrag.

En större del av området ingår i "stora opåverkade områden" som Länsstyrelsen pekade ut på 1990-talet. Stora opåverkade områden innebär ett skydd av ännu icke exploaterad mark som successivt tagits i anspråk under 1900-talet. Främst skulle dessa områden skyddas från etablering av industrier, bebyggelse av större omfattning och andra miljöförstörande verksamheter. Denna typ av företagande skulle lokaliseras till redan tidigare exploaterade områden. Sedan 1999 finns skyddet för de stora opåverkade områdena i MB 3 kap. 2 §. Stora opåverkade områden redovisas inte som riksintressen i MB utan berörs endast av hushållnings-bestämmelserna.

Stora opåverkade områden skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdets karaktär. Med detta menas att åtgärden är irreversibel, alltså att det inte går att återställa åtgärden. Med åtgärd menas något som påverkar landskapsbilden väsentligt eller ger upphov till störningar i form av föroreningar eller buller. Vad som bedöms som att påtagligt negativt påverka ett område är subjektivt och bedömningar gällande detta görs i varje individuellt fall.

Lången är belägen drygt 3,5 km söder om Lena och Östadkulle. Sjön är näringsfattig och cirka 0,77 km² stor. Barrskog med inslag av lövträd omger sjön och terrängen är böljande och sluttar mot sjön. Undervegetationen är mycket låg vilket gör skogen relativt lätt att vandra i. En liten badplats med brygga, grillplats och utedass finns i södra delen av sjön.

I norra delen av sjön finns fritidshusbebyggelse utspridd längs en grusväg. I södra delen finns både fritids- och permanentboende. Flera av husen är placerade precis vid strandkanten vilket försämrar tillgängligheten till sjön. Sjön tilldrar sig mer intresse som fiskesjö än som en badsjö och fiskfaunan består av ål, sik, siklöja, gädda, brax, mört och abborre. Storlom och kanadagås häckar i sjön och även strömstare förekommer. Lången ingår i fiskevårdsområde och är regionalt intressant för fritidsfisket.

Växtligheten kring Tåsjön består till stor del av barrträd med inslag av lövträd. På enstaka mindre platser finns öppna ytor som är odlade eller används som hagar. Vid den sydliga delen av sjön finns bebyggelse varav

hälften består av fritidshusbebyggelse planlagt med områdesbestämmelser och den andra hälften av permanentus utan områdesbestämmelser.

Sjön är cirka 0,84 km² stor och belägen i närheten av Bergstena och är förhållandevis stor. Sjön är en näringsfattig till medelnäringsrik skogssjö som dessvärre drabbats av försurning. Sjön kalkas för att gynna fiskarterna gädda, abborre, brax, ål, mört och sutare. Storlom, häckande fiskgusar och tranor fiskar i sjön.

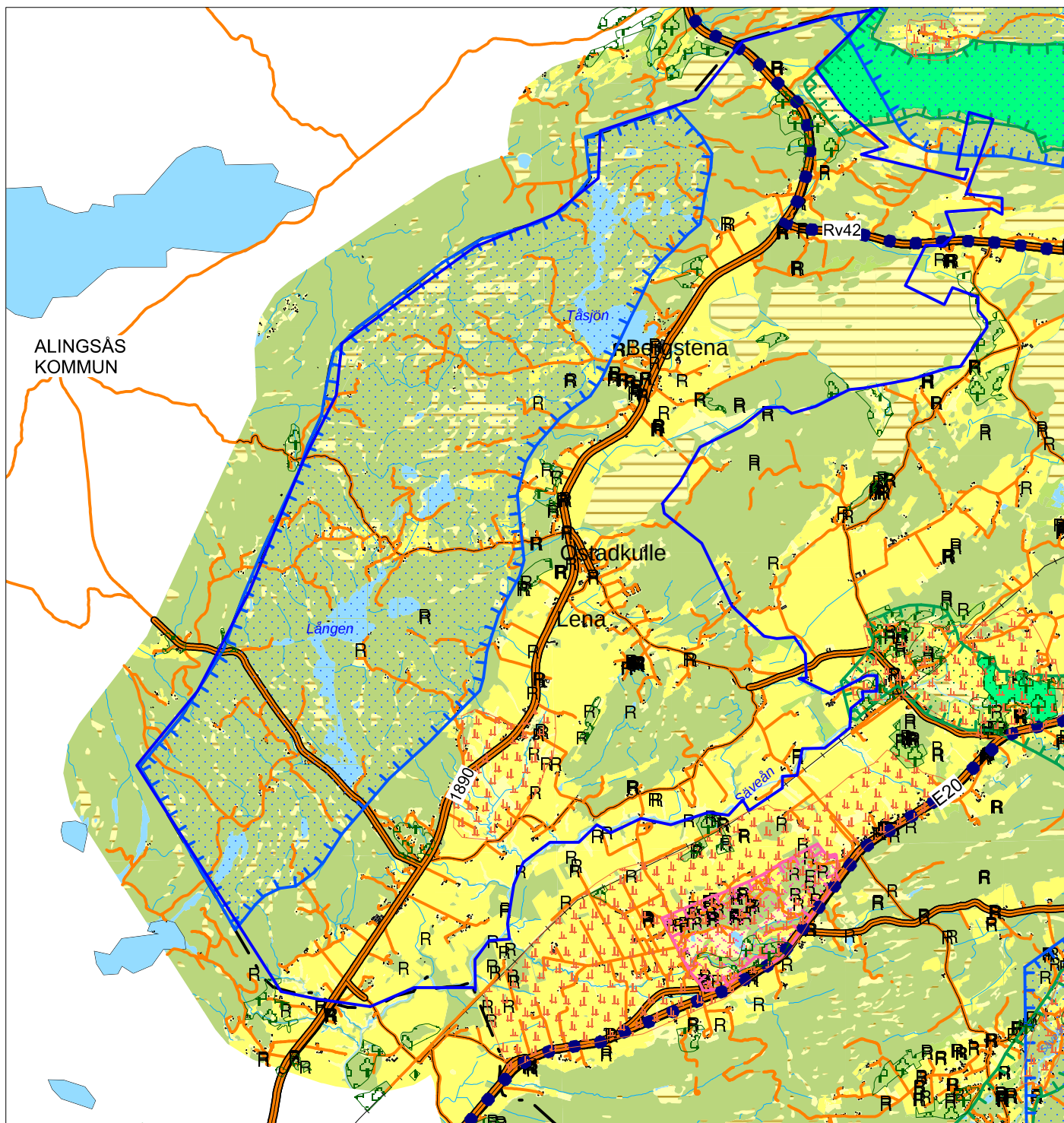
2.3 Fornlämningar

I kommunen finns många kulturhistoriskt intressanta platser. Dessa ligger ofta knutna till sjöar och vattendrag utmed isälvsavlagringar. De äldsta spåren av mänsklig invandring i Älvsborg är knutna till fornfjordarna i Göta älvs, Nossans och Sæveåns dalgångar. Invandringsvägarna innanför kusten följde med få undantag vattenleder och sjösystem. De höga värden som finns i kommunen med det stora fornarvet är ett vackert och intressant inslag i vårt landskap men också ett problem som uppkommer när det gäller nybyggnation.

Bergstena och Östadkulle är något mer fornlämningstäta än Lena och då speciellt kring de marker som är odlade, men inte i samma utsträckning som många andra platser i kommunen. Det finns bland annat lämningar från stenåldern (hällkista), järnåldern (gravfält och stensättningar). Det finns också fornåker, vägvisarstenar och röjningsrösen vid åkrarnas kanter.

Kommunen har i en tidigare områdesplan från 1982 för Östadkulle gjort uppskattningen att den värdefulla jordbruksmarken inte ska exploateras eftersom marken redan är splittrad av vägar och bebyggelse. Detta var ett aktivt val kommunen gjorde för att säkra förutsättningarna för ett gott jordbruk. Detta beslut står kommunen fortfarande för, jordbruksmarken i de norra delarna av kommunen ska fortsatt bevaras för att kunna stärka ett sammanhängande jordbruk.

De höga värden som finns i kommunen med det stora fornarvet är ett vackert och intressant inslag i landskapet. Kostnaderna för att göra utredningar om det finns fornlämningar i marken är kostsamma och det gör att planerna i sig blir kostsamma.

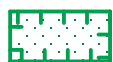

GRÄNSER

— · — Kommungräns

— Bergstena,
Östadkulle,
Lena

INTRESSEN, lagskyddade

Riksjord
naturmiljövårdRiksjord
kulturmiljövårdRiksjord
kommunikationNatura 2000-
område

R

Fornlämning

INTRESSEN, natur

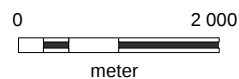
Stora opåverkade
områdenBevarandevärd
odlingsmarkLövsöksinventering
Länsstyrelsen

Ortsanalys

Vårgårda kommun

Bergstena, Östadkulle,
Lena

2.4 Landskap

2.5 Befolkning

För att Vårgårdas vision om att antalet medborgare i kommunen skall år 2018 uppgå till 12500 personer ska kunna bli en verklighet är det viktigt för kommunen att både ha en fungerande och växande centralort samt en levande landsbygd. Enligt gällande översiktsplan ska komplettering av befintlig bebyggelse ske med hänsyn till orternas speciella förutsättningar. Centralt boende för äldre, funktionshindrade och ungdomar bör skapas. Närheten till samhällsservice som skola är väsentligt. Ungdomars möjlighet att bo kvar ska förbättras. Kommunen ska verka för att skapa möjligheter för ungdomsbostäder i centrala lägen, nära till service och kommunikationer.

2.5.1 Att bo på landet

Städerna i landet klarar inte av sin försörjning utan landsbygden. Alla typer av areella näringar behövs. Vi behöver Svenskt spannmål, skog, kött, fågel och så vidare. För att en stad ska vara välmående måste det också finnas en välmående landsbygd i anslutning. En välmående landsbygd är en levande landsbygd. 34% av Sveriges befolkning bor på landsbygden. Om det finns möjlighet att pendla till en större ort eller stad är det ännu mer attraktivt att bo på landsbygden. Unga vuxna är mest benägna att flytta men också mest benägna att flytta hem igen när familjer bildas.

In- och utflyttning på landsbygden är generellt mindre än vad den är i tätorter eller städer. Detta gör att grannsämja är viktigt att uppskatta och värdesätta. Forskaren Arttu Saarinen vid Åbo universitet visar att de som bor på landsbygden är lyckligare än de i städerna. De som är lyckligast är de som bor i närheten av en tätort eller stad men ändå på landet och valfriheten verkar spela stor roll i sammanhanget. Som boende på landsbygden innebär det generellt att service, fritidsaktiviteter och arbetsplatser ligger en bit bort, en sträcka som oftast klaras av med bil vilket gör att landsbygdsbefolkningen till större del än tätorts- och stadsbefolkning är mer beroende av bilar.

Enligt kommunens bostadsförsörjningsprogram ska den nya bebyggelse som görs på landsbygden koncentreras till de delar som redan har befintlig bebyggelse och detta är bland annat för att kunna utnyttja den infrastruktur som redan finns i området. Med detta sagt är det viktigt att all ny bebyggelse i just detta fallet görs utifrån orternas egna förutsättningar och vad invånarna anser om de förändringar som kommer att göras. Bergstena ligger i det närmsta i direkt anslutning till Tåsjön och därmed mycket naturskönt. Trots det vackra läget bodde det enligt SCB 2010 endast 56 personer i området. Bergstena är intressant för Landsbygdsutveckling kring Tåsjöns sydöstra strand, däremot har kommunen inte pekat ut några intressanta områden för bostadsbebyggelse i anslutning till byn. De boende själva är enligt uppgifter från dialogmötet inte positiva till sammanhängande bebyggelse längs Tåsjön utan föredrar en förtätning och upprustning vid Finska viken istället. Detta för att bibehålla landsbygdskänslan i området.

*Del av Östadkulle**Del av Bergstena**Nordgården**Lena kyrka**Mossalyckan**Östadkulle 4 3*

2.5.2 Boende

Bergstena och Lena präglas både av större lantbruksfastigheter och villor som alla ligger i ett vackert landskap. Bergstena skiftades 1858 och efter skiftet fick Bergstena sin nuvarande form. Byn låg tidigare samlad på kullen väster om den gamla kyrkan. Den nuvarande kyrkan ligger i Lena och är skyddad enligt kulturminneslagen 4 kap. Östadkulle präglas främst av nybyggda villor och är huvudsakligen en bostadsort. I Bergstena är bebyggelsestrycket något lägre men det finns fina platser i det vackra landskapet som kan locka fler personer till landsbygden.

Ny bebyggelse på landsbygden bör koncentreras till de delar som redan har befintlig bebyggelse. Detta är bland annat för att kunna utnyttja den infrastruktur som redan finns i området. Östadkulleborna var på det andra mötet i juni 2013 mycket positiva till en förtätning av tätorten och vill se förbättringar som kan göras genom en befolkningsökning i form av bland annat service och kollektivtrafik. Främst förespråkas bebyggelse mellan den del som kallas bageriområdet och den del som kallas Furulund. Genom att knyta ihop dessa två områden skulle bebyggelsen inte kännas lika utspridd och samhället mer kompakt. Övriga områden som pekas ut är Sadelsten samt området väster om den lilla ån som rinner förbi bageriområdet. Det är viktigt att ungdomar och gamla har möjlighet att bo kvar på den ort de trivs i och Östadkulleborna själva förespråkar ett tillskott på hyresrätter.

Form- och färgsättningen på husen i

och kring Östadkulle är idag av blandad karaktär vilket gör att det finns möjlighet att ta ut svängarna lite när det gäller att bygga nytt. Många av de lite äldre husen (det finns ett spann från slutet av 1800-talet till mitten av 1900-talet) är stora och dessa blandas med nybyggda hus från 1990-talet till ännu nyare. De äldsta husen ligger i utkanten av Östadkulle på vägen mot

Lagmansholm och är uppförda i trä, de nyare i mer blandade material som trä, tegel och puts.

Mycket i vårt kulturlandskap försvinner med åren, byggnader blir gamla, dåliga och rasar eller rivs. Men det finns alltid något exemplar som antingen blivit lite extra älskat eller som tillhör byggnadsbeståndets elit och lyckas stå kvar. Vid mitten av 1800-talet uppfördes ett antal rödmålade träbyggnader i området och det finns torpställen och även större jordbruksfastigheter kvar från denna tid.

Mossalyckan ligger enskilt vid ett skogsbryn i kuperad mark strax söder om en stor mosse. Torpet finns markerat på 1890-tals kartan och är troligen uppförd i mitten på 1800-talet. Östadkulle 4:3 är likt Mossalyckan beläget i en kuperad, småbruten mark med delvis skog, delvis åkrar runt om. Torpet finns markerat på 1890-talskartan, utan namn och är troligen uppfört i mitten på 1800-talet. Både Mossalyckan och Östadkulle 4:3 är typiska representanter för de små och anspråkslösa torpställen som ligger solitärt placerade i kuperad terräng långt från samlad bebyggelse. Denna ålderdomliga torpbebyggelse är inte längre vanlig. Nordgården är en före detta jordbruksfastighet belägen strax väster om Lena kyrka. Bostadshuset som idag är avstyckad från den övriga jordbruksfastigheten är uppförd 1863. Byggnaden har karaktären av ensalsbyggnad med många tidstypiska detaljer bevarade, bland annat den öppna verandan med rikt utsirade snickeridetaljer samt lunettfönster på gaveln. På fastigheten finns det idag två äldre uthus bevarade.

2.6 Trafik

Den regionala utvecklingen för Västra Götaland beskrivs i visionen ”Det goda livet” som antogs av Västra Götalands-regionens fullmäktige år 2005. I visionen framgår fem fokusområden varav ett berör infrastruktur - ”Infrastruktur och kommunikation med hög standard”. Fokusområdet beskriver regionens ambitioner i frågorna: internationella transporter, hållbar och konkurrenskraftig infrastruktur, regional kollektivtrafik och IT-infrastruktur. Sjuhärads kommunförbund har i ”Tillväxtprogram 2013” lyft infrastruktur som ett prioriteringsområde. Infrastruktur och transport-system ska underlätta en hållbar regionförtätning

Den sekundära länsvägen 1890 sträcker sig mellan Alingsås i söder och riksväg 42 i norr. Många av de boende i området upplever att det blivit mer trafik på 1890 sedan fartkameror har satts upp på E20. Väg 1898 förbinder väg 1890 med de södra delarna av Östadkulle. Vägbredden på väg 1890 är cirka 7,5 meter och hastigheten är begränsad till 90 km/h. I anslutning till Lena skola är hastigheten begränsad till 70 km/h på en kort sträcka mellan klockan 07.00-17.00. Väg 1898 förbinder E20 med väg 1890. Vägens sträckning går genom Lagmansholm där den i plan korsar Västra stambanan och strax efter går på bro över Sävån vidare till Östadkulle.

Västtrafik är huvudman för kollektivtrafiken i kommunen. Väg 1890 och 1898 trafikeras av busslinje 540 på måndag till söndag och busslinje 586 och 587 måndag till fredag. På helgerna är turerna reducerade.

Lena skola

2.7 Funktioner

Östadkulle med Lena och Bergstena är ett livligt samhälle. Det finns skola, lanthandel och diverse aktiva föreningar. Bygdens F-6 skola finns i Lena. I dagsläget har alla skolbarn tillgång till skolskjuts på grund av skolans lokalisering vid väg 1890 och den höga hastigheten på denna, och den fara detta innebär. Det finns också en privat förskola i Lenagården vilken drivs av Östadkulle frikyrkoförsamling. Kommunen och trafikverket håller i dagsläget på att planera för en GC-väg mellan Östadkulle och Lena skola vilket skulle underlätta inte bara för skolbarnen utan också för de andra som använder sig av den idrottshall som ligger i anslutning till skolan.

Familjen Rosenö driver Östadkulles Lanthandel som öppnades 2009. Lanthandeln ligger på Postvägen och är öppen alla dagar. Lanthandeln är mycket omtyckt. Det finns möjlighet att sitta i eller utanför lanthandeln och fika och

titta ut över det vackra landskapet. Östadkulles hembageri ligger mitt i tätorten och lukten från det ger en trivsamt stämning.

Lena-Bergstena hembygdsförening bildades 1981. Hembygdsplatsen i ett gammalt renoverat soldattorp på Lena Hed invigdes 2009. I parken görs årligen en kolmila med tändning den första fredagen i maj månad. Nytt från 2012 är en kolarkoja byggd på gammalt sätt med grästak. Svenska kyrkan och Östadkulles frikyrkoförsamling är båda verksamma i området.

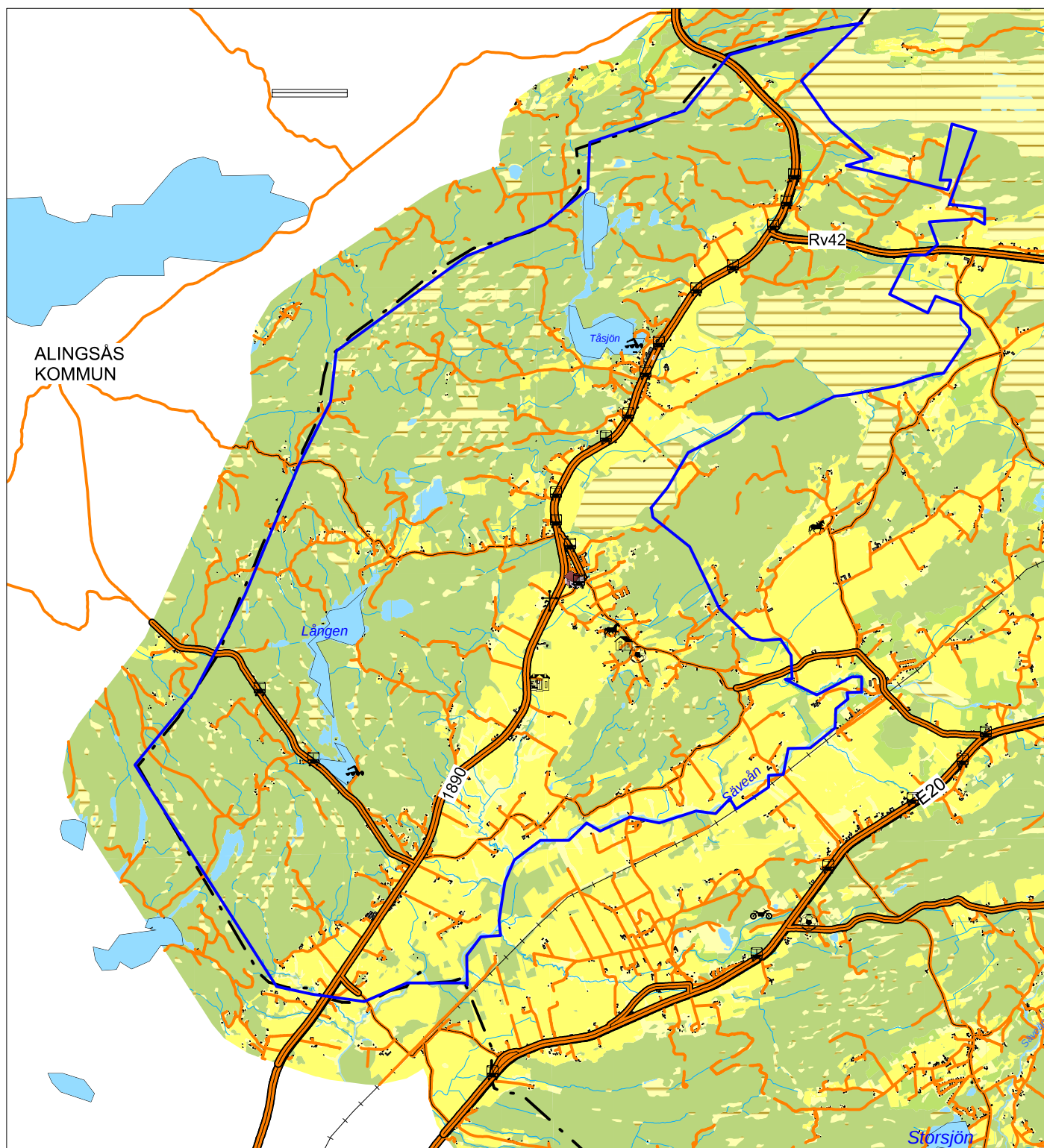

Lena Hed

2.7.1 Förenings- och friluftsliv

Östadkulle sportklubb (ÖSK) bildades 1951 och har fotbollsplaner på Lena Hed. Laget spelar i division 5. Östadkulle ridcenter drivs av familjen Hollesen. Ridklubben bildades 1992 och har lägerverksamhet för tonåringar på somrarna. Förutom ridläger och

ridskola finns det även intensivkurser och turridning. Det är trevligt att gå längs sjöarna där det finns möjlighet men det finns inga märkta vandringsleder i området. Det finns önskemål om att kommunen skall erbjuda de som promenerar i bygden ett alternativ från att behöva gå en bit på väg 1890. Två kommunala badplatser finns, vid Lången och Tåsjön.

GRÄNSER

- · — Kommungräns
- Bergstena
- Östadkulle
- Lena

FUNKTIONER

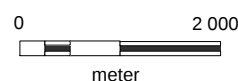
- Skola med sporthall
- Lanthandel
- Busshållplats

FÖRENINGSLIV

- Hembygdsgård
- Fotbollsplan
- Ridcenter
- Kommunal badplats
- Motorcrossbana

Ortsanalys

Vårgårda kommun

Bergstena, Östadkulle,
Lena2.7.2 Funktioner och
föreningsliv

3 Framtiden

Barn tillbringar mer tid i närheten av hemmet än vad vuxna gör och detta gör att det finns behov av ytor där de kan leka eller träffa varandra. Det handlar inte enbart om den så kallade bostadsnära naturen utan också om närhet till förskola och skolor och hur de tar sig dit. Trafik fungerar som en större barriär för barn än för vuxna då de generellt är mer oskyddade trafikanter när de tar sig fram. Barn och ungas möjligheter att röra sig fritt är viktigt att ha med i kommuntäckande planering.

Att växa upp på landsbygden är på många sätt ett fantastiskt sätt och ställe att vara barn på. Naturen i området erbjuder många, stora och fantasifulla lekplatser. Djuren och landskapet låter och luktar och ger minnen för livet, även för de som vuxna väljer att flytta till en stad. Landsbygden ger utrymme att ha större husdjur än de jämnåriga i tätorterna kan ha som exempelvis hästar eller får förutom hundar, katter, kaniner och andra djur som "passar in på landet".

Inflyttning till landsbygden är viktigt, kommunen behöver växa, vi behöver bli fler även på landsbygden. Möjliga utbyggnadsområden bör huvudsakligen pekas ut där ny byggnation inte kommer i konflikt med riksintressen, fornlämningar, värdefull lövskog eller odlingsmark eller strandskydd. Området kring Bergstena, Östadkulle och Lena är därför mycket lämpliga för byggnation då det är förhållandevis ett litet antal fornlämningar och inga utpekade områden av riksintresse. Om fastighetsägare är intresserade av att stycka av sin mark för nybyggnation är kommunen intresserad för planläggning på landsbygden för att stimulera lokalservice som exempelvis skolor. Områdets lokalisering är uppskattad grundat på inte bara avståndet till Alingsås och Borås utan också det vackra landskap som omger bygden.

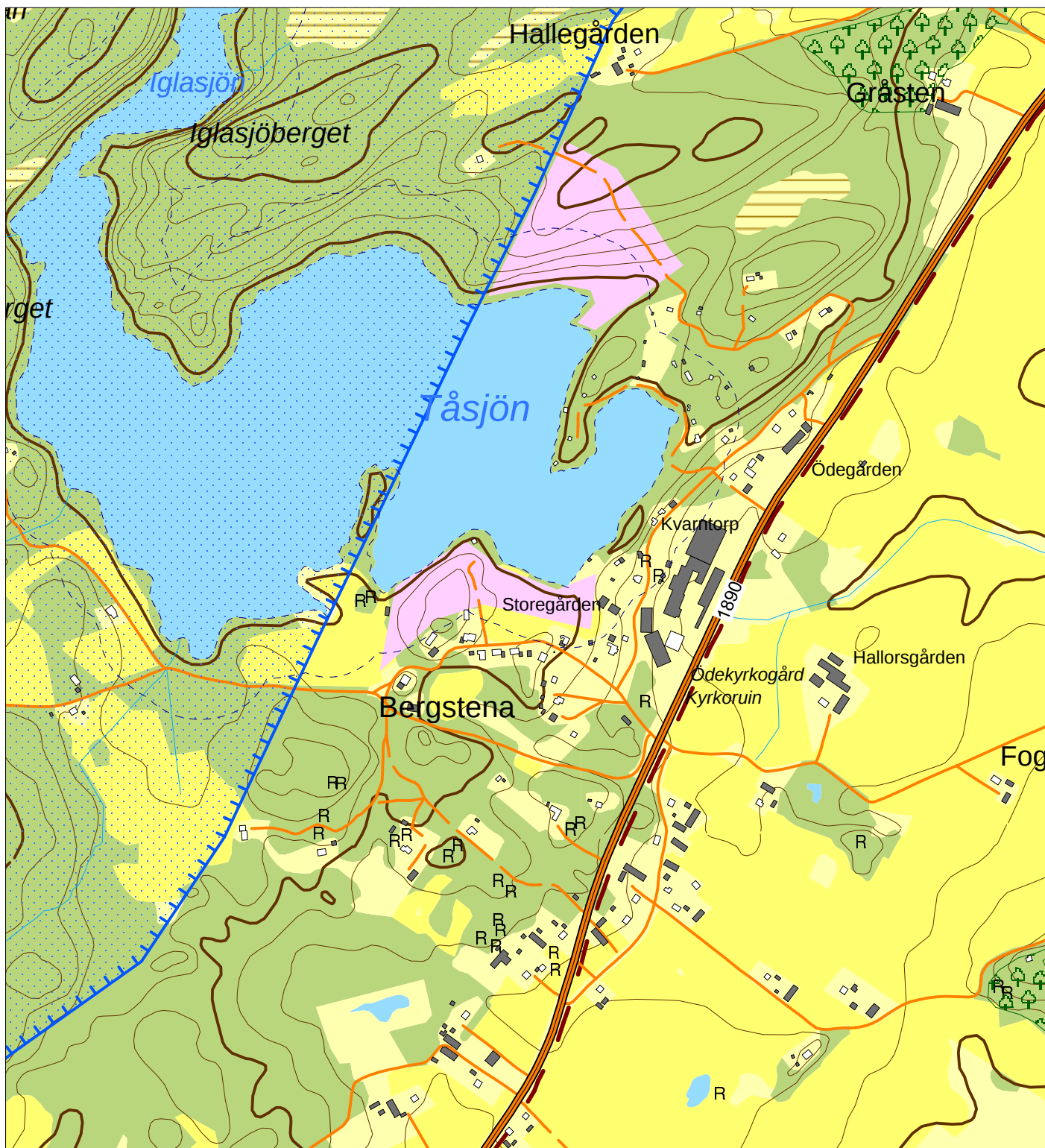
Östadkulle växer ganska fort. Men det finns ett detaljplanelagt område där inte alla tomter ännu är bebyggda. Kommunen hoppas att Östadkulle fortsätter att vara populärt och med mer inflyttning kan vi förtäta den sammanhållna bebyggelsen. I förlängningen kan de södra, centrala och norra delarna växa samman till en samlad bebyggelse. I takt med mer inflyttning och invånare kan även den kommunala servicen utökas och orten skulle kunna bli mer självständig. Övrig bebyggelse bör växa österut för att undvika väg 1890s barriärskapande effekter västerut.

Ett problem med att Östadkulle växer är att värdefull jordbruksmark kan komma att tas i anspråk. Det sammanhängande stråk av jordbruksmark som sträcker sig från norr om Bergstena ned mot den södra kommungränsen mot Alingsås där den följer de bördiga markerna längs Sävån, är omfattande. Med tanke på jordbruksmarkens omfattning och den takt som Östadkulle kan tänkas växa kan intrånget på den värdefulla marken innebära en negativ påverkan. Därför är en nogsam planläggning av området viktig.

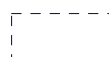
De positiva effekter en utbyggnad och ökad inflyttning i Östadkulle skulle ge är övervägande. Området är relativt enkelt att exploatera på grund av den relativt lilla förekomsten av fornlämningar och avsaknad av riksintressen. Kommunen är positivt inställda till en utbyggnad och tar gärna emot fastighetsägare som är intresserade av avstyckningar eller planläggning.

I både Lena och Bergstena finns möjligheter att förtäta inne bland den befintliga bebyggelsen för att förstärka karaktären av en sammanhållen by. Andra fördelar med att förtäta där det redan finns befintlig bebyggelse är att avloppslösningar kan bli gemensamma och att befintlig infrastruktur kan användas vilket håller kostnader nere. Vare sig Lena eller Bergstena tillåter ett högt exploateringsstal vilket innebär att det ska vara luftigt mellan nya hus. Parhus eller radhus för de som inte vill ha en större trädgård saknas på landsbygden. Det finns säkert många som vill bo i det vackra landskapet med något mer lättskött än en stor jordbruksfastighet eller större villa.

På dialogmötet framkom att de boende i området ser främst att ny bebyggelse bör ske i Östadkulle och mer sparsamt i exempelvis Bergstena. Både Östadkulle och Bergstena har fantastiska möjligheter för ny eller utökad bebyggelse.

INTRESSEN, lagskyddade

- Strandskydd
 Fornlämning

INTRESSEN, natur

- Lövsöksinventering
Länsstyrelsen

FRAMTIDEN

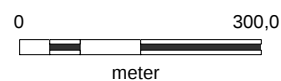
- Plats möjlig för planläggning
 Efterfrågad sträckning för GC-väg

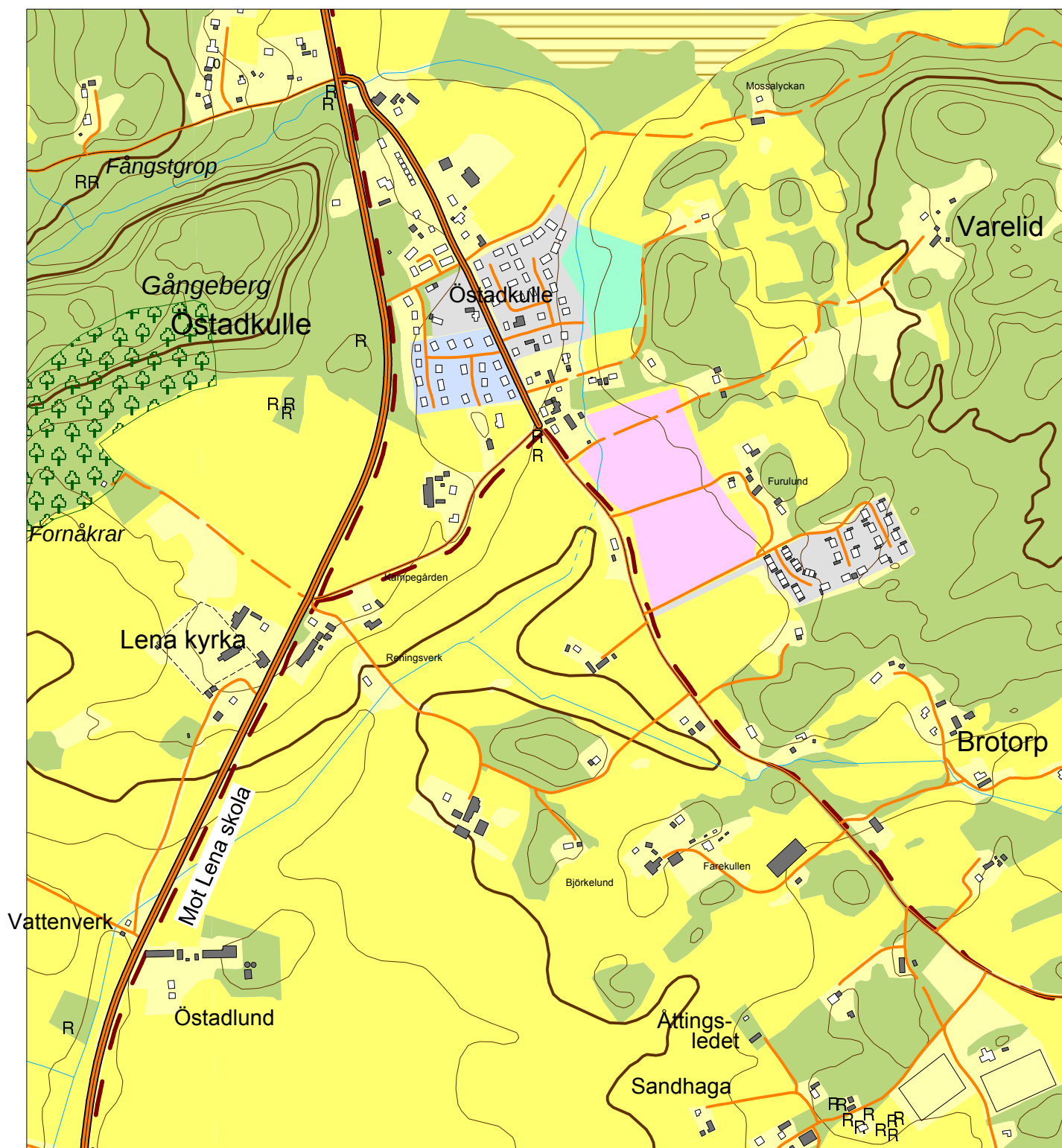
Ortsanalys

Vårgårda kommun

Bergstena, Östadkulle,
Lena

3.1.1 Framtiden Bergstena

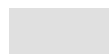
INTRESSEN, lagskyddade

R Fornlämning

INTRESSEN, natur

Lövsöksinventering
Länsstyrelsen

PLANER, gällande

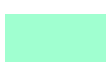

Detaljplan (DP)

Byggnadsplan (BPL)

FRAMTIDEN

Mark utpekad för
planläggningPlats möjlig för
planläggning— Efterfrågad sträckning
för GC-väg

Ortsanalys

Vårgårda kommun

Bergstena, Östadkulle,
Lena

3.1.2 Framtiden Östadkulle

